

Petycja wyrażająca sprzeciw wobec wprowadzenia specjalizacji z psychoterapii dorosłych, a jednocześnie opowiadającą się za podjęciem pilnych prac nad ustawą o zawodzie Psychoterapeuty, z uwzględnieniem przedstawicieli całego środowiska oraz dotychczas wypracowanych standardów.

Warszawa 28.11.2022

Do Ministra Zdrowia,

Pana Adama Niedzielskiego

Autorzy niniejszej petycji opowiadają się za **odrzuconiem w całości procedowanego projektu rozporządzenia** zmieniającego rozporządzenie w sprawie specjalizacji w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (z dnia 2.11.2022 r.) oraz stoją na stanowisku **za podjęciem przez Polski Rząd prac nad Ustawą o Zawodzie Psychoterapeuty** jako odrębnym zawodzie.

W poszczególnych punktach Autorzy przedstawiają swoją argumentację dotyczącą:

1. istnienia **poważnego zagrożenia dla osób korzystających z psychoterapii w Publicznej Ochronie Zdrowia oraz gabinetach prywatnych**, które płyne z implementacji proponowanego rozporządzenia. Zagrożenie to polega na **ogromnym odpływie wysoko wykwalifikowanych specjalistów z publicznej ochrony zdrowia, a zatem – na znaczącym ograniczeniu dostępności do usług w zakresie zdrowia psychicznego oraz drastycznym obniżeniu jakości świadczonych usług psychoterapeutycznych w sektorze publicznym oraz prywatnym;**
2. zasadności **uznania wypracowanego przez środowisko psychoterapeutów dotychczasowego wysokiego standardu i nadzoru nad szkolącymi się i praktykującymi psychoterapeutami; postulują współpracę Rządu RP ze środowiskiem psychoterapeutów nad Ustawą o Zawodzie Psychoterapeuty**
3. faktu, iż **Ministerstwo Zdrowia już posiada standardy, według których zatrudnia psychoterapeutów w ramach publicznej ochrony zdrowia;**

4. wysokiego prawdopodobieństwa, że **ograniczenie ilości ośrodków kształcących przyszłych psychoterapeutów mogących być zatrudnionymi w publicznej ochronie zdrowia oraz sektorze prywatnym, przyczyni się do dalszej zapaści w całym obszarze związanym z lecnictwem dotyczącym zdrowia psychicznego Polaków;**

5. **konieczności podjęcia prac nad wypracowaniem (istnieje projekt Ustawy wypracowywany na forum Polskiej Rady Psychoterapii) i wdrożeniem Ustawy o zawodzie psychoterapeuty z przedstawicielami całego środowiska psychoterapeutów** tak, by zapobiegać nieprawidłowościom przy tym złożonym procesie.

TREŚĆ PETYCJI

Niniejsza petycja jest **oddolną inicjatywą psychoterapeutów/ek** (zrzeszonych w ramach różnych Towarzystw, Instytutów, Ośrodków oraz terapeutów niezrzeszonych) zaniepokojonych dobrem osób korzystających z pomocy psychoterapeutycznej w ramach publicznej ochrony zdrowia oraz tym, którzy korzystają z takiej pomocy prywatnie. Pacjentom publicznego oraz prywatnego sektora zdrowia psychicznego towarzyszą psychoterapeuci wszystkich nurtów psychoterapeutycznych w codziennej odpowiedzialnej i bardzo wymagającej pracy.

W związku z konsultacjami społecznymi projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie specjalizacji w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia z dnia 07.11.2022 (MZ 1416) zdecydowanie **protestujemy** wobec wprowadzenia tak **szkodliwego rozwiązania**, którego zakładane przez Pana Ministra korzyści są jedynie pozorne i nie mają nic wspólnego z rzeczywistością pracy psychoterapeutycznej w naszym kraju.

Upominamy się o uregulowanie naszego zawodu Ustawą o Zawodzie Psychoterapeuty, która byłaby tworzona przy aktywnym udziale osób i przedstawicieli środowisk od lat dbających o wysoki poziom prowadzonej w Polsce psychoterapii, oparty między innymi o standardy **European Association for Psychotherapy**. Gotowość do podjęcia takich działań – spójnych, skutecznych i transparentnych – wyraziły obecne na Naradzie Psychoterapeutów zwołanej przez Polską Radę Psychoterapii w dniu 13 listopada 2022 r. wszystkie osoby reprezentujące

podczas tejże Narady pięć wiodących w Polsce grup podejść psychoterapeutycznych: tj. psychodynamiczno-psychoanalitycznego, systemowego, humanistyczno-doświadczeniowego, poznawczo-behawioralnego oraz integracyjnego. Mamy nadzieję, że to wyrażone publicznie stanowisko, stanie się przyczynkiem do wspólnych prac nad Ustawą. **Ustawą, która ochroni zarówno bezpieczeństwo pacjentów** i odpowie na wzrost zapotrzebowania w zakresie psychoterapii (spowodowany pandemią, wojną w Ukrainie, kryzysem ekonomicznym i ogólnie niskim poziomem poczucia bezpieczeństwa), jak i **bezpieczeństwo psychoterapeutów** uznając, że jest to zawód **odrębny** od zawodu psychologa oraz wymagający innego uregulowania niż czyni to zawarty w rozporządzeniu zamysł umieszczenia psychoterapii pośród specjalizacji *stricte* medycznych.

W niniejszej petycji, poddającej projekt rozporządzenia fundamentalnej krytyce, posiłkujemy się m. in. argumentacją przedstawioną:

* w dniu 23 listopada 2022 r. w dokumencie „Uwagi PTPA do projektu rozporządzenia Ministerstwa Zdrowia w sprawie specjalizacji: psychoterapia” – utworzonym przez Polskie Towarzystwo Psychologii Analitycznej i zamieszczonym na stronach internetowych tego towarzystwa,

* w dniu 25 listopada 2022 r. w dokumencie „Dlaczego psychoterapeuci odrzucają projekt rozporządzenia dotyczącego specjalizacji?” – utworzonym przez Polską Radę Psychoterapii i zamieszczonym na stronach internetowych tego związku stowarzyszeń.

W treści niniejszej petycji odwołujemy się również do doświadczeń własnych.

UZASADNIENIE

1. Projekt wprowadza tytuł „specjalisty z zakresu psychoterapii”, co spowoduje, że używanie tego tytułu zawodowego będzie zastrzeżone dla osób, które spełniają wymogi określone prawem tj. ustawą z dnia 24 lutego 2017 r. o uzyskiwaniu tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi. Spowoduje to **zagrożenie dla pacjentów** w postaci zmniejszenia liczby wysoko wykwalifikowanych psychoterapeutów. Proponowane rozporządzenie przewiduje wejście w życie jego przepisów z dniem jego ogłoszenia co oznacza, że ogromna liczba wysoko wykwalifikowanych psychoterapeutów z dnia na dzień straci prawo do prowadzenia psychoterapii w

ramach publicznej ochrony zdrowia lub stanie się to dla nich nieopłacalne ze względu na bezpieczeństwo finansowe ich rodzin i nich samych. Ponadto powstanie sytuacja, w której będą funkcjonowały jednocześnie dwie nazwy tego samego zawodu. Uzupełnienie straty dużej liczby wysoko wykwalifikowanych psychoterapeutów przy proponowanych zapisach zajmie Ministerstwu co najmniej kilka lat, co przy obecnym stanie zdrowia psychicznego i emocjonalnego Polek i Polaków jest nie do naprawienia. Zapaść psychiatrycznej i psychoterapeutycznej ochrony zdrowia w naszym kraju została przez ostatnie lata pogłębiona pandemią, inflacją, mimo wysiłków naprawczych ze strony Rządu.

Rząd oraz Ministerstwo Zdrowia nie mogą sobie pozwolić na dopuszczenie do takiej sytuacji zagrożenia dla swoich Obywaterek i Obywateli ze względu na **opiekunczą funkcję Państwa**.

2. Rząd i Ministerstwo Zdrowia, chcąc **zadbać o Obywatelki i Obywateli**, którzy będą korzystać z pomocy psychoterapeutycznej, powinni współpracować ze środowiskiem psychoterapeutów, by stworzyć Ustawę o Zawodzie Psychoterapeuty. Środowisko psychoterapeutyczne od 30 lat samodzielnie tworzyło standardy. Wypracowało standardy szkoleniowe i certyfikacyjne, **przyjęte 15 lat temu przez Ministra Zdrowia** i mające swoje odzwierciedlenie w tzw. rozporządzeniu koszykowym, czyli świadczeń gwarantowanych. Omawiane standardy szkolenia zostały przyjęte przez wiodące ośrodki szkolące psychoterapeutów i są określane jako „minimum szkoleniowe”, które obejmuje:

* min. 1200 godzin (ośrodki szkoleniowe wymagają więcej) rozłożonych na 4 lata zajęć warsztatowo-wykładowych, w których w skład wchodzi:

* odbycie stażu klinicznego,

* superwizji (nadzoru) swojej praktyki psychoterapeutycznej

*oraz, co szczególnie ważne, i czego nie wymagają **żadne inne studia**, psychoterapii własnej lub tzw. „doświadczenia własnego”, które przygotowują **dojrzałych emocjonalnie specjalistów**.

Dodatkowo towarzystwa zrzeszające psychoterapeutów wymagają od swoich członków pozostawania w **stałym rozwoju zawodowym** w postaci superwizji, konferencji i warsztatów szkoleniowych. Jak widać, środowisko psychoterapeutów jest dobrze zorganizowane i osiągnęło to samodzielnie. Z tego należy skorzystać. Uzyskanie tytułu specjalisty jest aktem dożywotnim, więc Państwo Polskie nie będzie miało możliwości monitorowania, czy dany specjalista cały czas spełnia wysokie wymagania, których spełnienie jest niezbędne do pracy jako psychoterapeuta.

Taką **szansę daje tylko ustawa** o zawodzie psychoterapeuty, która będzie **uwzględniała dotychczasowe standardy** wypracowane przez stowarzyszenia psychoterapeutyczne. Od ponad 30 lat kilka tysięcy psychoterapeutów, (szacuje się, że około 7 tysięcy), wydaje prywatne pieniądze na szkolenia z zakresu psychoterapii, żeby wypełnić te standardy i wykonywać swój zawód profesjonalnie i etycznie. Koszt szkolenia psychoterapeutycznego, to około 50-70 tysięcy za podstawowy proces edukacji. Proponowane rozporządzenie odbierze tym osobom możliwość pracy, podważając ich trud i poświęcenie, a przede wszystkim **nabyte już kompetencje**.

3. Obecnie Ministerstwo Zdrowia **posiada już standardy**, na podstawie których zatrudnia psychoterapeutów w publicznej ochronie zdrowia, a przepisy te są oparte przede wszystkim na wcześniej wspomnianych „minimach szkoleniowych”, wypracowanych przez Polską Radę Psychoterapii we współpracy z szeroko pojętym środowiskiem psychoterapeutycznym. Te standardy wymienione są w tak zwanym „koszyku świadczeń gwarantowanych” i w ramach Ministerstwa Zdrowia funkcjonują już od 15 lat.

4. Projekt wprowadza tytuł „specjalisty z zakresu psychoterapii”, co spowoduje, że ujednoczony zostanie program specjalizacji, który – jak podkreśla się w Uzasadnieniu – będzie zatwierdzony przez Ministra właściwego do spraw zdrowia, co zakłada opracowanie ujednoczonego programu, który nie został przedstawiony na obecnym etapie do konsultacji. Podane informacje zakładają, że program szkolenia, w tym szczegółowe określenie modułów, bloków i godzin kształcenia, opracowuje zespół ekspertów powołany przez dyrektora Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego (CMKP). Zgodnie z art. 5 Ustawy z dnia 24 lutego 2017 r. o uzyskiwaniu tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia do zespołu powołani zostaną przedstawiciele stowarzyszeń zgłoszeni przez swoje zarządy. Jednakże wprowadzenie rozporządzenia bez uzgodnionego programu specjalizacji może spowodować zbyt długi okres prac w tym zakresie. Spowoduje to brak możliwości kształcenia w zakresie psychoterapii, czego skutkiem będzie znaczne ograniczenie liczby psychoterapeutów, a przez to – **ograniczenie w dostępności do psychoterapii dla pacjentów**. Pragniemy zwrócić uwagę, iż obecnie publiczna ochrona zdrowia psychicznego jest w ogromnej mierze oparta o pracę psychoterapeutów.

Co więcej, **istnieje groźba pojawienia się specjalistów w dziedzinie psychoterapii, którzy w ramach swojego szkolenia poznają różne podejścia pobieżnie**, głównie od strony teoretycznej. Wówczas – nie poznając dokładnie specyfiki wybranej modalności – trudno będzie im efektywnie świadczyć usługę psychoterapii, co

przełoży się na **niską jakość psychoterapii oferowanej pacjentom**, co podważa zaufanie do zawodu psychoterapeuty i usług przez nich oferowanych.

5. Projekt wprowadza tytuł „specjalisty z zakresu psychoterapii”, co powoduje, że szkolenie specjalizacyjne prowadzone będzie jedynie przez Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego (CMKP) lub przez jednostki nie akredytowane, (co wyjaśnione jest w Uzasadnieniu do konsultowania rozporządzenia). Zmiana ta – szczególnie w pierwszych latach po wprowadzeniu rozporządzenia – spowoduje znaczne **ograniczenie liczby ośrodków kształcących w zakresie psychoterapii**, co przełoży się na ograniczenie liczby psychoterapeutów oraz ograniczenie w dostępności do psychoterapii dla pacjentów. Biorąc pod uwagę specyfikę bieżącego czasu, który naznaczony jest m. in. pandemią i wojną, ograniczanie dostępu do psychoterapii jest działaniem wymierzonym w zdrowie psychiczne obywateli.

6. **Tylko** wprowadzenie **Ustawy o Zawodzie Psychoterapeuty** daje szansę na zabezpieczenie interesów osób korzystających z psychoterapii w postaci zagwarantowania im dostępu do wysoko wykwalifikowanych psychoterapeutów, poprzez zabezpieczenie już wypracowanych standardów środowiska psychoterapeutycznego włącznie z poszanowaniem jego wolności. Ustawa **gwarantuje** stworzenie samorządów zawodowych oraz komisji etycznych i innych organów mogących odebrać prawo wykonywania zawodu w przypadku ciężkich naruszeń etycznych. Pacjentom dałoby to szansę na dochodzenie swoich praw, co obecnie jest praktycznie niemożliwe lub bardzo ograniczone, a procedowane rozporządzenie nie przewiduje żadnej procedury dochodzenia praw przez pacjentów.

Zgodnie z krytyką rozporządzenia wyrażoną przez Polskie Towarzystwo Psychologii Analitycznej w formie pisemnej (dnia 23 listopada), jak również zgodnie z wyrażanymi publicznie stanowiskami Polskiej Rady Psychoterapii (podczas Narady w dniu 13 listopada 2022), Sekcji Naukowej Psychoterapii i Sekcji Naukowej Terapii Rodzin Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego (podczas Walnego Zgromadzenia w dniu 23 listopada jak również w dniach późniejszych poprzez publikację oświadczeń na stronach Internetowych) wspólnie rekomendujemy **odrzuć rozporządzenie w całości**.

Przynależymy do różnorodnych środowisk zrzeszających formalnie i nieformalnie psychoterapeutów. Wszyscy mówimy tutaj jednym głosem, który wyraża **wyraźne „NIE” wobec rozporządzenia i jeszcze głośniejsze „TAK” dla tworzonej wspólnie**

ze środowiskami psychoterapeutów w Polsce ustawy z poszanowaniem już funkcjonujących rozwiązań. Przypominamy, iż w kształceniu psychoterapeutów Państwo Polskie nie partycypuje finansowo w jakimkolwiek wymiarze. Dlatego też naszemu osobistemu wysiłkowi i etosowi zawodowemu zawdzięczamy fakt, iż psychoterapia jest dostępna również w publicznej ochronie zdrowia.

Autorzy/ki Petycji:

1. Krzysztof Błażejewski- członek Polskiego Towarzystwa Integracyjnej Psychoterapii Doświadczeniowej INTRA oraz International Society for Emotion Focused Psychotherapy.

2. Maria Czarnecka- członkini Sekcji Naukowej Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego

3. Aleksandra Andruszczak-Zin- członkini Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Gestalt

4. Natalia Żuk-Michałowska- członkini Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Gestalt

5. Marta Drzewiecka-Trojcewicz- psychoterapeutka niezrzeszona

6. Marta Wójciuk- psychoterapeutka

7. Marta Rommel- członkini Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Gestalt

*Autorzy/ki petycji tworzą petycję i działają we własnym imieniu